

Roger BLANPAIN, Maria MATEY

Europejskie prawo pracy **w polskiej perspektywie**

Wspólnota Europejska

Rada Europy

WARSZAWA 1993

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	12
Część pierwsza. PRAWO PRACY WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ ...	15
Dział 1. Zagadnienia ogólne	16
Rozdział 1. Podstawy instytucjonalne	16
A. Traktaty	18
B. Instytucje i ich kompetencje	18
1. Parlament Europejski	20
2. Rada Europejska	23
3. Komisja	25
4. Europejski Trybunał Sprawiedliwości	25
C. Inne organy	26
1. Komitet Ekonomiczno-Społeczny	26
2. Komitet Doradczy EWWiS	27
3. Europejski Fundusz Socjalny	27
4. Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego	28
5. Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy	28
6. Stały Komitet d/s Zatrudnienia	28
7. Inne komitety doradcze	29
8. Branżowe komitety dwustronne i grupy nieformalne	29
D. Proces legislacyjny	30
1. Prawo wspólnotowe	30
2. Prawo pochodne	31
a) WE i Euratom	31
b) Europejska Wspólnota Węgla i Stali	34
E. Proces podejmowania decyzji we Wspólnocie Europejskiej ..	34
F. Stosunki z innymi organizacjami międzynarodowymi	36
1. Sprawy ogólne	36
2. Międzynarodowa Organizacja Pracy	36
Rozdział 2. Partnerzy społeczni	41
A. Organizacje pracodawców	41
B. Związki zawodowe	44
Rozdział 3. Kompetencje Wspólnot Europejskich w dziedzinie prawa pracy	50

A. Europejska Wspólnota Węgla i Stali	50
B. Euratom	51
C. Wspólnota Europejska	51
Rozdział 4. Europejskie prawo pracy: przyczepa czy lokomotywa? ..	55
A. Europejska Wspólnota Węgla i Stali	55
B. Wspólnota Europejska	55
1. 1997 – 1974	56
2. 1974 – 1989	57
3. Rok 1990 i lata następne – Karta Wspólnotowa i decyzje z Maastricht	60
a) Wspólnotowa Karta Podstawowych Praw Socjalnych Pracowników	60
b) Program działania Komisji	64
c) Socjalne decyzje z Maastricht; zasada subsydiarności	65
C. Zbieżność czy różnicowanie prawa pracy?	77
 Dział II. Indywidualne prawo pracy	84
Rozdział 1. Swoboda przemieszczania się pracowników	84
A. Prawo swobodnego przemieszczania się pracowników	86
1. Prawo do wyjazdu	86
2. Wjazd i pobyt	87
3. Równość traktowania pracowników krajowych i cudzoziemskich	91
4. Rodziny pracowników	99
B. Zakres stosowania	102
1. Pracownicy	102
2. Członkowie rodzin	105
3. Wyjątki	108
C. Awans zawodowy	115
1. Służby zatrudnienia	115
2. Szkolenie zawodowe	116
3. Uznanie dyplomów i kwalifikacji	118
Rozdział 2. Międzynarodowe prywatne prawo pracy	121
A. Właściwość sądów	121
B. Właściwość prawa	123
Rozdział 3. Indywidualne umowy o pracę	124
A. Praca „atypowa”	125
B. Dokumentowanie stosunku pracy	129
Rozdział 4. Równość traktowania mężczyzn i kobiet	133
A. Zasada i jej zakres	134

B. Definicja „równego traktowania”	135
C. Przedmiot równości traktowania	140
D. Dowody dyskryminacji	152
E. Wprowadzanie w życie	152
F. Podawanie do wiadomości: dochodzenie, sankcje	153
Rozdział 5. Ochrona macierzyństwa	157
Rozdział 6. Czas pracy	158
Rozdział 7. Bezpieczeństwo i zdrowie	161
A. 1957 — 1987	161
B. Jednolity Akt Europejski i decyzje z Maastricht	163
1. Zdrowie i bezpieczeństwo w środowisku pracy	165
2. Realizacja zadań	166
a) Ramowa Dyrektywa z dn. 12 czerwca 1989 r.	166
b) Dyrektywy szczególne (indywidualne)	169
Rozdział 8. Restrukturyzacja przedsiębiorstw	171
A. Zwolnienia grupowe	171
1. Definicje i zakres	172
2. Informowanie i konsultacja przedstawicieli pracowników	173
3. Rola rządu	174
4. Projekty nowelizacyjne	175
B. Transfer przedsiębiorstwa, fuzje i podziały spółek publicznych z ograniczoną odpowiedzialnością	175
1. Transfer (przejęcie) przedsiębiorstwa	175
a) Definicje i zakres	176
b) Prawa nabyte	183
c) Informacja i konsultacja	186
2. Fuzje, podziały spółek publicznych z o.o.	187
C. Niewypłacalność pracodawcy	188
1. Definicje i zakres	189
2. Wynagrodzenie gwarantowane	189
3. Instytucje gwarancyjne	190
4. Ubezpieczenie społeczne	191
D. Udział pracowników w zyskach i w kapitale	191
 Dział III. Zbiorowe prawo pracy	 193
Rozdział 1. Rokowania zbiorowe	195
A. Lata osiemdziesiąte	195
B. Sytuacja po Maastricht	196
Rozdział 2. Partycypacja pracownicza	197
A. Informacja i konsultacja	197

B. Partycypacja pracownicza w spółkach z o.o.	199
1. Struktura spółki	200
2. Model partycypacji pracowniczej	201
C. Societas Europaea (Spółka Europejska)	204
1. Ponad 20-letnia dyskusja	204
2. Model partycypacji w SE	204
D. Europejskie Rady Zakładowe	205
1. Rady już istniejące	207
2. Projektowana dyrektywa o Europejskiej Radzie Zakładowej	209
E. Udział pracowników w zyskach i kapitale	215
Uwaga zamykająca	216
Załączniki:	217
1) Wspólnotowa Karta Podstawowych Praw Socjalnych Pracowników	217
2) Protokół z Maastricht w sprawie Polityki Socjalnej	226
3) Porozumienie z Maastricht w sprawie Polityki Socjalnej pomiędzy państwami członkowskimi Wspólnoty Europejskiej, z wyłączeniem Wielkiej Brytanii i Irlandii Płn.	227
Część druga. PRAWO PRACY RADY EUROPY	233
Dział I. Prawo pracy w systemie Rady Europy	234
Dział II. Rada Europy – zadania i struktura	237
Dział III. Europejska Konwencja Praw Człowieka	240
Rozdział 1. Treść i zakres Konwencji	240
Rozdział 2. System implementacyjny Europejskiej Konwencji Praw Człowieka	242
A. Obowiązki władz krajowych	242
B. Europejska Komisja Praw Człowieka	242
C. Europejski Trybunał Praw Człowieka	243
Dział IV. Europejska Karta Socjalna	244
Rozdział 1. Znaczenie i perspektywy Karty	244

Rozdział 2. Zobowiązania państw – stron Karty	247
A. Ratyfikacja	247
B. Deklaracje przyjęcia nowych zobowiązań	248
C. Zastrzeżenia	248
D. Ograniczenia i odstępstwa	249
Dział V. System implementacyjny Europejskiej Karty Socjalnej ...	250
Rozdział 1. Kierunki będących w toku zmian ulepszających system implementacyjny Karty	250
Rozdział 2. Sprawozdania rządów z wykonywania Karty	252
A. Sprawozdania dot. przepisów akceptowanych	252
B. Sprawozdania dot. przepisów nieakceptowanych	254
Rozdział 3. Komitet Niezależnych Ekspertów	255
Rozdział 4. Komitet Rządowy	257
Rozdział 5. Komitet Ministrów Rady Europy	259
Rozdział 6. Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy	260
Dział VI. Treść i wykładnia Europejskiej Karty Socjalnej	261
Rozdział 1. Wstęp do Karty	261
Rozdział 2. Część I Karty: Deklaracja uznania podstawowych zasad Karty	262
Rozdział 3. Część II Karty – Prawa socjalne: brzmienie i wykładnia	265
A. Prawo do pracy (art. 1)	265
B. Prawo do równego traktowania w zatrudnieniu bez względu na płeć (art. 1 Protokołu Dodatkowego z 1988 r.)	271
C. Prawo do godziwych warunków pracy (art. 2)	272
D. Prawo pracowników do udziału w ustanawianiu i ulepszaniu warunków pracy, organizacji pracy i środowiska pracy (art. 3 Protokołu Dodatkowego z 1988 r.)	275
E. Prawo do bezpieczeństwa i higieny pracy (art. 3)	275
F. Prawo do godziwego wynagrodzenia (art. 4)	277
G. Prawo zrzeszania się w organizacje zawodowe (art. 5)	281
H. Prawo do rokowań zbiorowych (art. 6)	284
I. Prawo do informacji i konsultacji (art. 2 Protokołu Dodatkowego z 1988 r.)	291
J. Prawo dzieci i młodocianych do ochrony (art. 7)	291
K. Prawo kobiet pracujących do ochrony (art. 8)	295
L. Prawo do poradnictwa zawodowego (art. 9)	297
Ł. Prawo do szkolenia zawodowego (art. 10)	298
M. Prawo do ochrony zdrowia (art. 11)	299

N. Prawo do zabezpieczenia społecznego (art. 12)	300
O. Prawo do pomocy społecznej i medycznej (art.13)	301
P. Prawo do korzystania ze służb opieki społecznej (art.14)	303
R. Prawo ludzi starszych do ochrony socjalnej (art. 4 Protokołu Dodatkowego z 1988 r.)	303
S. Prawo osób niepełnosprawnych fizycznie lub umysłowo do szkolenia zawodowego oraz readaptacji zawodowej i społecznej (art. 15)	304
T. Prawo rodziny do ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej (art. 16)	305
U. Prawo matki i dziecka do ochrony społecznej i ekonomicznej (art. 17)	306
W. Prawo do wykonywania działalności zarobkowej na obszarze innych Układających się Stron (art. 18)	307
Z. Prawo pracowników migrujących i ich rodzin do ochrony i pomocy (art. 19)	308
Literatura	310
Indeks	315